

Britt Ståldal 508 05 178
Staffan Stavling 508 05 013

Dnr 1.5.1- 713- 2011

Sammanträde 7 februari 2012

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Positionspapper om EU, staden och stockholmarna

Remiss från Kommunstyrelsen (dnr 024-2011/2011)

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från Kommunstyrelsen.

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har ombetts yttra sig kring stadens positionspapper om EU, staden och stockholmarna. Syftet med stadens positionspapper om "EU, staden och stockholmarna" är att klargöra sin övergripande inställning till EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna.

Tre ömsesidigt förstärkande principer ska vägleda stadens EU-arbete:

1. Beslut ska fattas på rätt politisk nivå.
2. Valfrihet, kostnadseffektivitet och miljö.
3. EU:s politik ska vara välavvägd och välunderbyggd.

Förvaltningen ställer i huvudsak positiv till stadsledningskontorets förslag.

Bilaga: Remisshandlingar från Kommunstyrelsen.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom stadsdelsdirektörens stab i samråd med samtliga avdelningar.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till positionspapper där staden klargör sin övergripande inställning till EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna. En enhetlig och politiskt behandlad linje är avgörande för att staden på ett framgångsrikt sätt ska kunna påverka EU-beslutens utformning. Beräkningar har visat att i genomsnitt 60 procent av en kommunfullmäktigedagordning påverkas direkt eller indirekt av EU. Och hela 70 procent av EU:s lagstiftning genomförs på lokal och regional nivå. Det är därför angeläget att komma in tidigt i beredningsprocessen.

Syftet med positionspappret är att klargöra de centrala principer som ska vara vägledande för staden när den utarbetar sin inställning till konkreta EU-initiativ. Dessa principer är stadsövergripande och gäller för samtliga nämnder och bolag. Positionspappret föreslås gälla för innevarande mandatperiod, och kompletterar stadens internationella strategi.

Positionspappret ger även förutsättningar för att staden ska få genomslag för sina ståndpunkter i samarbetsorganisationerna Eurocities, Stockholmsregionens Europaförening (SEF) och Sveriges kommuner och landsting (SKL).

Sammanfattning av remissen

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till positionspapper där staden klargör sin övergripande inställning till EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna. Remissen ger dels en bild av hur EU påverkar staden, dels vilka tre principer som ska vägleda stadens EU-arbete samt hur staden ska arbeta för att få genomslag för sina ståndpunkter.

Lagstiftning på EU-nivå sätter vissa ramar för stadens möjlighet att tillhandahålla kostnadseffektiva tjänster till stockholmarna, liksom förutsättningarna för att erbjuda ökad valfrihet och en god miljö. Viktiga delar av de EU-regelverk som reglerar dessa frågor är för närvarande föremål för översyn. Ett viktigt sätt att åstadkomma kommunfullmäktiges övergripande mål om valfrihet, kostnadseffektivitet och miljö är att tidigt uppmärksamma ny lagstiftning som kan komma att påverka staden.

EU:s inflytande på staden

EU grundades som en uttalat ekonomisk gemenskap. Med tiden har ett omfattande regelverk utvecklats inom EU som sätter upp vissa ramar för medlemsstaternas välfärdssystem. I Sverige, med vårt starka lokala självstyre, handlar det om EU-rätt som till viss del bestämmer spelreglerna för kommunernas möjlighet att tillhandahålla service till sina invånare.

Det kanske mest välkända EU-regelverket med påverkan på svenska kommuner är de direktiv som reglerar offentliga myndigheters upphandling. Mindre kända, men minst lika viktiga, är EU-lagar som reglerar stöd från offentliga myndigheter som hotar att snedvrider konkurrensen. Sådant stöd är i EU-sammanhang känt som *statligt stöd*, även om det också innefattar stöd som ges av kommuner.

EU har under de senaste decennierna utvecklat en mycket omfattande miljölagstiftning. För staden har det främst inneburit nya regler att tillämpa i dess roll som tillsynsansvarig på miljö- och hälsoskyddsområdet, samt inom den fysiska planeringen.

Förslag till positionspapper om EU, staden och stockholmarna

För att nå framgång i sitt EU-arbete bör staden klargöra sin övergripande inställning till det europeiska samarbetet. Dessa ståndpunkter ska ligga till grund för stadens nämnder och bolag i allt påverkansarbete på EU-nivå och vid utarbetande av stadens inställning i enskilda EU-ärenden.

Stadsledningskontoret föreslår att tre ömsesidigt förstärkande principer ska styra stadens EU-arbete:

1. Beslut ska fattas på rätt politisk nivå.

- Staden har en positiv grundsyn på EU-samarbetet.
- EU bör fokusera sina insatser på de områden där unionspolitik har ett mycket tydligt mervärde, jämfört med kommunal och nationell politik.
- EU:s budget bör minskas och skattebetalarnas pengar värnas.

Vägledande för unionens insatser bör vara den subsidiaritetsprincip som anges i EU:s fördrag. Denna princip slår fast att unionen ska vidta en åtgärd endast om och i den mån målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva på nationell eller kommunal nivå. Exempel på politikområden där EU bör lägga ökat fokus är fullbordandet av den inre marknaden, bekämpande av klimatförändringarna och satsningar på forskning och innovation.

EU bör inte stifta lagar som begränsar städernas och medlemsstaters rätt att själva utforma sin politik på ett sätt som passar lokala förhållanden. I synnerhet anser staden att EU inte bör inskränka kommuners möjligheter att själva välja driftsformer för de tjänster de erbjuder sina invånare. Om unionen fokuserar på insatser med ett tydligt europeiskt mervärde kan EU:s budget minskas på ett påtagligt sätt.

2. Valfrihet, kostnadseffektivitet och miljö.

- EU:s fokus bör ligga på fullbordandet av den inre marknaden och på fortsatt utveckling av miljöpolitiken.
- Det primära syftet med all offentlig upphandling bör vara att ge skattebetalarna varor och tjänster av hög kvalitet till lägsta acceptabla kostnad. Det är angeläget att regelverket ger staden möjlighet att välja miljövänliga lösningar, utan att slå fast detta som ett tvingande krav.
- Staden ställer sig avvisande till att ge offentliga myndigheter större möjlighet att ge stöd som hotar att snedvrider konkurrensen.

Skapandet av en inre marknad med fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital är en av EU:s största bedrifter. Staden kan därigenom pressa kostnaderna för sina upphandlingar och dess verksamheter kan bedrivas mer effektivt. EU bör kraftfullt verka för en så välfungerande inre marknad som möjligt. Den bör präglas av fri konkurrens, frihandel och frihet från snedvridande statligt stöd. EU bör exempelvis möjliggöra att offentliga myndigheter kan handla upp varor och tjänster från länder utanför EU. Det är även viktigt att slå vakt om arbetskraftens fria rörlighet,

Det finns idag krafter som på EU-nivå vill kringskära och omreglera den inre marknaden, inte minst för att ge offentliga myndigheter större möjligheter att ge det som inom EU kallas för statligt stöd. Staden ställer sig avvisande till en sådan utveckling. Utgångspunkten för EU:s reglering bör vara att det offentliga inte ska ge stöd till konkurrensutsatt verksamhet. Detta skulle inte minst motverka möjligheten för fler företag att växa fram på det sociala området.

Införandet av en ambitiös politik för att möta allmäneuropeiska miljöproblem har varit en annan av EU:s stora framgångar. Ekonomiska styrmedel har med stor framgång använts för att effektivisera EU:s miljöpolitik och bör användas inom fler delar av miljöpolitiken. Stadens utgångspunkt är annars att EU:s insatser på miljöområdet bör inriktas på att stödja frivilliga initiativ, som *Smart Cities and Communities* och borgmästaravtalet (*Covenant of Mayors*). Staden motsätter sig emellertid inte att unionen tar till lagstiftning om det bidrar till att skapa en miljömässigt hållbar utveckling och tar hänsyn till de stora regionala och lokala skillnaderna i Europa.

EU:s reglering av offentlig upphandling är för närvarande föremål för översyn. Staden anser att det primära syftet med all offentlig upphandling ska vara att säkerställa att skattebetalarna får bästa möjliga varor och tjänster till lägsta acceptabla kostnad. Det är samtidigt angeläget att EU:s reglering ger staden möjlighet att använda upphandling för att exempelvis stimulera miljövänliga innovationer. Detta bör dock vara upp till staden själv och inte ett krav fastställt i lag.

3. EU:s politik ska vara välavvägd och välunderbyggd.

- EU:s politik bör bygga på omfattande konsekvensbedömningar och samråd.
- EU ska lagstifta endast om det är absolut nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen. Frivilliga insatser bör alltid föredras framför nya EU-lagar.

Vid utformningen av EU:s politik måste utgångspunkten vara att skapa en så lätt regelbörda som möjligt för europeiska medborgare, företag och städer. Den så kallade proportionalitetsprincipen som anges i EU:s fördrag bör vara vägledande. Denna princip innebär att unionens åtgärder till innehåll och form inte ska gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen.

Hur staden ska arbeta för att få genomslag för sina ståndpunkter

Stadens nämnder och bolag ska, i linje med stadens internationella strategi, arbeta aktivt med EU-frågor för att ta tillvara stadens och stockholmarnas intressen. Ut-

gångspunkt för detta arbete ska vara de ståndpunkter som läggs fast ovan. Kommunstyrelsen beslutar om stadens uppfattning i stadsövergripande EU-frågor och har även ansvar för att samordna stadens internationella arbete. Nämnder och bolag beslutar om stadens position i verksamhetsspecifika EU-ärenden. Berörda nämnder och bolag åläggs därför att med utgångspunkt i detta stadsövergripande positions-papper och i nära samverkan med kommunstyrelsen utarbeta verksamhetsspecifika EU-positions-papper.

Nämnder och bolag ska använda alla kanaler som står till buds för staden för att påverka EU:s beslutsfattare. Exempel är kontakter med ledamöter av det allt mäktigare Europaparlamentet, en strategisk användning av EU-projekt, samt att anordna seminarier och konferenser på för staden angelägna teman. Det är även viktigt att uppmärksamma Regeringskansliet på stadens uppfattning i EU-frågor.

Det finns ett stort mervärde i att arbeta genom stadens samarbetsorganisationer för att påverka EU:s politik. Genom att göra gemensam sak med till exempel svenska och europeiska storstäder har staden betydligt större möjlighet att utöva inflytande på EU-politiken, än om den enbart agerar på egen hand. Tre organisationer är särskilt viktiga; Eurocities, Stockholmsregionens Europaförening (SEF) och Sveriges kommuner och landsting (SKL)

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig bakom stadens Positionspapper om EU, staden och stockholmarna. Det är angeläget att staden har en gemensam hållning och strategi gentemot EU, i att bevaka och vara en aktiv part, för att så lång som möjligt kunna vara med och driva de förslag som diskuteras i en riktning som gynnar staden. Det är också angeläget att inriktningen i positionspappret följer kommunfullmäktiges mål.

Förvaltningen anser att de avgränsningar som görs i positionspappret avseende den inre marknaden är väl formulerade. Det är viktigt att inte EU lagstiftar mer än nödvändigt, det starka lokala självstyre vi har i Sverige är viktigt att värna liksom och, som det står i positionspappret, att EU bör avhålla sig från att reglera politikerområden som sköts bäst lokalt.

Det är också viktigt att staden drar nytta av den stora potentiella möjlighet staden har av EU:s inre marknad, i form av fri konkurrens där staden kan köpa varor och tjänster från hela EU, i och med att vi har så stor andel välfärdstjänster i kommunal regi. Den fria konkurrensen innebär att stadens upphandlingssystem kan behöva förbättras och förfinas. Upphandlingarna innebär i sin tur att staden behöver medel och verktyg för att utveckla uppföljningarna.

Det krävs en stor kunskap om både innehåll, process och EU:s inre organisation för att kunna på ett konstruktivt sätt kunna påverka i önskad riktning. Stadens inriktning att samverka med, och påverka genom, andra organisationer såsom Eurocities, Stockholmsregionens Europaförening samt Sveriges kommuner och landsting för större möjlighet att utöva inflytande är bra.

Inom staden anser förvaltningen att ansvaret för de verksamhetsspecifika EU-ärendena bör samordnas av de centrala nämnderna som exempelvis äldrenämnden, socialtjänstnämnden, utbildningsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden i nära samverkan med Kommunstyrelsen och att stadsdelsnämnderna bör bjudas in till informations- och samrådsmöten i aktuella frågor.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från Kommunstyrelsen.
